

Hogyha volna feleségem, jaj, de megbecsülném,
Ötször, hatszor jól elverném, a füstre feltenném,
Hogyha szépen könyörgne, onnét is levonném,
Ötször, hatszor jól elverném, újra visszakötném.

-
Hej/Én már meg is házasodtam,
Feleséget szépet kaptam,
Haj, dinom-dánom, még élek is bánom,
Hogy megházasodtam.

Korán kel fel tíz órakor,
Fejé ojjan, mint a bokor,
Haj.... stb.

Ha kenyeret akar sütni,
Ötször, hatszor befűtt neki,
Mégis sütelen szedi ki,
Haj.... stb.

Kutya mossa el a tálat,
Macska veti be az ágyat,
Hej... stb.

Feleségem ojjan lusta,
Egyszer mosdik egy hónapba,
Haj, dinom-dánom, még élek is bánom,
Hogy megházasodtam.

Andocs, Asszonytársaságban

Onnand alól jönnek a zsandárok,
Már messziről fénylik a csákójuk.
Elől jön a zsandár főparancsnok,
Egyenesen a csárdaajtóba.

Jó nap, jóma nap csárdás-esaplárosné,
Hát ez a szép szilaj csikó kié?
Itt benn mulat annak a gazdája,
Most érkezett, nincs negyed órája.

Küldje ki hát annak a gazdáját,
Vagy jöjjön ki, vagy adja meg magát,
Ki sem megyek, meg sem adom magam,
A zsandárok hajtsák el a lovam.

A lovamot nem annyira bánom,
Csak a nyerget, szerszámot sajnálom,
Szügyellője a bugyellárisom,
Benne fekszik százezer forintom.

Százezeret adtam én a lóér
Százat pedig egy barna kislányér
Százezeret egy barna kislányért,
Kit nem adnék széles egy ez világér.

/Varjaskér, Cseterics István, 1904./

Mikor mentem hazafelé
A széplaki csárda felé,
Mire körültekintettem,
Kilenc zsandár állt mellettem.
Zsandár urek mit akarnak?
Te lán vasalni akarnak?
Nem akarunk mi vasalni,
Lovat jöttünk vásárolni.

Betyár lova nem eladó,
Nem is zsandár alá való,
Mert ha arra zsandár ülne,
Még a madár is rab lenne.
Alig várom, tavasz legyen,
Hogy a réten csikó legyen,
Kötőféke harminchárom,
Telelopom majd a nyáron.

Biróébul lopok hatot,
Mert az kutya füladatott,
Jegyző urnak hármát adok,
Mer az jó levelet adott.

77

Teli zsebem új bankóval,
Az istálló lopott lóval,
Eladom a lopottakat,
Veszek rajta igazakat.

Megüzentme a bírónak,
Ne örüljön bajaimnak,
Mert ha bajjaimnak örül,
Ég a háza körös-körül.

Engem hinak egy híres betyárnak,
Ki is állok huszonnégy zsandárnak,
Jön a zsandár, de nem félek tőle,
Majd kiállok, megszámlolok véle.

Fekete föld termi a jó búzát,
Bakony erdő neveli a betyárt,
Szép esárdásné viselje kendő gondját,
Majd megkapja érte a jutalmát.

Sümege felől fujdogál a szellő,
Jön a zsandár mint szél, mindenfelől,^m
De én betyár csak magam egyedül,
Sürgök-forgok a fegyverem körül.

Isten hozzád Sümegnek városra,
Már én többet nem leszek lakossa,
Teremhet már zöld füvet, lapossat,
Kis pej lovam többé nem tapossa.

Egerszegi fegyház, buga az teteje,
Tudod kedves babám, sokan vagyunk benne,
Zörgess be, angyalom, abalkom rostélyán,
Én is megzörgetem vármegye békóiját.

Kilenc bilincs-vasat már el is szaggattam,
A tizediket is jól megvásítottam,
Hervadj, rózsá, hervadj, a magas hegytetőn,
Én is elhervadok a börtön fenekén.

Anyám, kedves anyán, menj föl az urakhoz,
Kérd ki leveletem, betyár életemet.

Láttam az urakat, tizenketten voltak,
Mind a tizenketten rólam törvényt szabtak.

Anyám, édes anyám, mind mondtak az urak?
Azt mondták az urak, hogy fölekasztanak
Kár volna, kár volna, életem elvenni,
Szép göndör hajamat szélnek eresztetni.

Kár volna, kár volna életöm elvenni,
Betyár életének véget szakasztani.

Sej-haj Sobri pajtás,
Hogyan tetszik a betyárság?
Sej-haj nem jól tetszik,
Mer a babám halva fekszik.

Sej-haj, Sobri pjtás,
Mi ott az a nagy fehér ház?
Sej-haj Sümeg város,
Ott lakik a komisszáros.

Lápfő határán busul az a nagy fa,
Hires Sobri Jóska aluszik alatta,
Olyan mélyen alszik a fekete földben,
Nem is tudja, hogy a sírját fü benőtte.
Sötét holló szállott a fa tetejére,
Nézi a sirt, fejét se fordítja félre,
Lassan járj ott pajtás, holló meg ne hallja,
El ne szálljon onnadj, Sobrit hadd sirassa.

Kizöldellett a nagy bükkfa teteje,
Az aladd van Patkó Pista lakheje,
Reposztgolyót kiereszti sorjába,
A vármegye mégsem talál reája.
Patkó Pista sétál a sík mezőbe
Dupla pisztoly a derékán gyűszűben,
Gyűszű szija a derekát szoritja,
Meg nem fogja negyven zsandár katona.
Patkó Pista kísértala a zerdőbe,
Lepihenni az erdő sürejébe,
Körös-körül rábotul a fasudár,
Éjjel-nappal keresi hatvan zsandár.
Patkó Pista nem uri fajból való,
Nem kell néki sejem paplany, takaró,
Nem kell néki senki papklanos ágya.
Beéri azt tizenkét hat szélaz gatyája.

Csöndes este szállott le a pusztára,
Nem szól már a bodor tinó kolumpja,
Csak egyedül sirdogál a furulya,
A kisasszony az ablakbul hallgatja.

Kinn a pusztán gulyás bojtár vagyok én,
Ezer darab ökör, tinót őrök én,
A kisasszon, ha kijön a pusztára,
Mosolyogva néz a gulyásbojtárra.

Szépen legel az uraság gulyája,
A kisasszon sirva sétál utánna,
Már messziről kijáltja gulyásnak,
Szíven gulyás terítéd le a subátat.

Nem teríthetem én le én a subátat,
Itt a tilos, behajtják a gulyánat,
Már te azzal szíven gulyás, ne gondolj,
Kiváltja azt édesanyám, ha mondom.

Édesanyám, váltsa ki a gulyáját,
Vélem töltötte el az éjszakáját,
Édes lányom, én kiváltom a gulyát,
Ha örökre elfelejtöd a gulyást.

Mer én téged lányomnak se mondjalak,
Hogy én téged egy gulyáshoz adjalak,
Bánom is én, édesanyám, tagadj mög,
Az én szíven a gulyásér hasad mög.

Még a buza ki sem hánnya a fejét,
Vad gerlice min elhorjja a szömét,
Jaj istenem, én istenem, istenöm,
Báró lánya volt az első kedvesöm.
Jaj istenem, én istenem, istenöm,
Gulyás bojtár volt az első kedvesöm.

=====
/Bodacsanyi Lajos, 1917.

Szép Zalába születtem,
A nagy erdő nevelt fel,
Fenyőerdő a házám,
Minden kisjány hű babám.

Befogom a lovamát,
Elkijálton magamat,
Reszkess tőlem minden ur,
Nem ám aki földet tur.

=====
Átimennék a Kerkán,
Jövő évnék tavaszán,
Visszajövök a nyarán
Barusörü paripán.

Átjössz rózsám, át biz én,
Visszajössz-é, ugy biz én

Hír Ha te elmenesz, én is el
Mért maradjak téled el.

/Pék István, 1921/

Kalapál az öreg béres hajnalba,
Kejtek fel béresseim csak gyorsan,
Lassan, lassan öreg béres, csak lassan,
Most eszik a hajszás ökröm a Csáfa.

Ha nem övött, vessen hát a hasára,
Kettős eke elejbe fogod máma.

Jaj, de bajos ezt az urat szolgálni,
Mert keveset ad az ökörnek önni,
Kát szál szalma, három répa az abrak,
Jaj, de messze van még az a Szent György nap.

Közeleg az idő, jön az öcsém napja,
Ej, te Jóska fiam, mi lesz veled mastan,
Kérem a levelem, adja oda nékem,
Az esztendő ölég, másikat keresők.

Bérezzs vagyok, béres, már el is szegődtem,
Jön az ujesztendő, jön a szekér értem,
Sajnálom ökrömet, a vas járomszögemet,
Cifranyelű üsztökémet, a régi szeretőmet.

Osztopán, Farkas István, 1914.

Juhász András

Juhász András az én nevem,
Zala, Somogy nem bír velem,
Zala, Somogy nem bánt engem,
Mert tudják, hogy ki jó ember.

Köszönhetem bajjaimat,
A bogáti tisztartónek,
A bogáti tisztartóná,
Lettem híres bujdosóvá.

Én Bogáton juhász voltam,
És egy kicsit elaludtam,
Élőbreátem éféltájba,
Egy barmom sincs az állásba.

A birkáim elszéledtek,
Lucernába belementek,
Lucernával úgy jól laktak,
Hatvan darab föl is puffadt.

És énrajtam ki is adtak,
De levelet nem jót adtak,
Levelet is ojjant adtak,
Hogy sehol meg nem fogadtak.

Azér betyár mégsem leszek,
Csak disznókkal kereskedem,
Osztopáni Vörös bíró,
Az akasztófára való.

Az álta el az utamat,
Elvette a disznaimat,
Disznaimat mind elvette,
Kaposvárra jelentette.
Jöttek értem a pandurok,
Feketedtek, mint a sasok,
Néztem őket nagy messziről,
Az aradi erdőszélből.

Ott találtam hat pajtásra,
Kivel mentem nagy rablásra,
Az urakatb kiraboltam,
Szegényeknek odaadtam.

Osztopán, Perák Jánosné, 1908.

Juhász András

Köszönhetem bajjaimat
A bogáti tisztartónak,
Mer mikor ott juhász voltam,
A juhok mellett elaludtam,
A juhaim elszéledtek,
A lucernásba belementek,
Hatvanhárom fölfújódott,
Rajtatam a tisztartó kiadott.

A bagádzsini fülpakolták,
Határszélre kihurcolták,
Az erdei Rezulásnál
Az utszélre lepakulták
De azért nem betyár lettem,
Csak disznókkal kereskedtem,

Egyszer loptam hat darabot,
A másodszer tíz darabot,
De harmaccor ráfűzettem,
Mer elvették mindet tőlem.

Az osztopáni Kiszeláknál
Ott áták el az útamot,
Az osztopáni Vörös biró
Elvette a disznaimat.

Hjába mondtam a birónak,
Nem szegén emberé vótak,
De ő erre nem hallgatott,
Csendőrt, pandurt rám hozatott.

Akkor mondtam a birónak;
Mégájj biró, Vörös biró,
Te akasztófára való,
E tetedér lakolsz te még,
Juhász András kivégez még.

A Javócsai vadkörtsébe
Juhász András menedékje,
Juhász András jó tanyája,
Csendőr, pandúr nem jár arra.

Egy vasárnap, csendes este,
Juhász András bemerészelt,
A birónak udvarába,
Bekopogott ajtajára.

Mikor őtet az meglátta,
Fegyver után nyúlni akart,
De ő erre csak azt mondta,
Késő van már biró uram.

Három golyó a mellébe,
Vörös Biró földre eszve,
Vörös biró földre esett,
Folyt a vére ki a földre.

Akkor lettem én csak betyár,
Somogy, Zala határába,

Juhász András az én nevem,
Somogy, Zala nem bír velem,
Somogy, Zala nem bánt engem,
Mer tudják, hogy igaz ember.

Osztopán, Farkas István, 1916

Jó estét, jó estét,
Gazdag bíró lánya!
Hi-hi-hi, ha-ha-ha,
Gazdag bíró lánya!
Kerüjjön előre,
Üjjön a lócára,
Hi-hi... stb.
De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.
Hanem azért jöttem,
Jössze hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb.
Nem megyek, nem megyek,
Szegény kocsislegény,
Hi-hi... stb.
Gazdag leán vagyok,
Gazdag legént várok,
Hi-hi... stb.
Jó estét, jó estét,
Kosárkötő lánya,
Hi-hi... stb.
Kerüjjön előre,
Üjjön le a székre,
Hi-hi... stb.
De nem azért jöttem,
Jössze hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb.
Elmegyek, elmegyek
Én szegény legényhez,
Hi-hi... stb.
Szegény leán vagyok,
Szegény legént várok,
Hi-hi... stb.
Jó estét, jó estét,
Gazdag bíró lánya,
Hi-hi... stb.
Kerüjjön előbbre,
Üjjön a diványra,
Hi-hi... stb.

De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.
Hanem azért jöttem,
Jössze hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb.
Elmegyek, elmegyek,
Kiráj őfelsége,
Hi-hi... stb.
Küllesz az ördögnek,
Annak is a vénnek,
Hi-hi... stb.
Jó estét, jó estét,
Kosárkötő lánya,
Hi-hi... stb.
Kerüjjön előre,
Üjjön le a székre,
Hi-hi... stb.
De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.
Hanem azért jöttem,
Jössze hozzám, vagy sem,
Hi-hi... stb.
Egyben vagyok én már
Egy szegény legényvel,
Hi-hi... stb.
Én vagyok az, nem más,
Csókoljuk meg egymást,
Hi-hi... stb.

Andocs, Szűcs Istvánné és lánya

Az elrabolt leány

Uram édes uram!
Minket invitálnak
Apám várossába,
Gyászos vacsorára.

Kincsem feleségem!
Menj el te csak magad,
Hosszú utról jöttem,
Nagyon elfáradtam,
Nagyon elfáradtam.

Uram, édes uram!
Mindenki párjával,
Mindenki párjával,
Csak én páratlanul.

Kocsisom, kocsisom,
Kedves főhajesárom!
Fogd be hat lovadat,
Tizből a legjobbat,
Tizből a legjobbat.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám erdejébe
Egy fejsze sem szól ma,
Egy fejsze se szól ma?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád erdejébe
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossába
Egy eke sem szánt ma,
Egy eke se szánt ma?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossába
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossában
Szólnak a harangok,
Szólnak a harangok?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossában
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossában
Mindenki gyászba van,
Mindenki gyászba van?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossában
Valakit gyászolnak,
Valakit gyászolnak.

Tab, Balikó Béláné, 1916.

88

A halálra ítélt hűga
/Fehér László/

Fehér László lovat lopott
A fekete hegyek alatt,
Nagyot durrant az ostora,
Behallott a várkapuba.

Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja fogva volna,
Fogd be kocsás a lovakat,
Rakj mellém sok aranyokat.

Jó nap, jó nap bíró uram!
Fogadj Isten Fehér Anna!
Miért jöttél Fehér Anna?
Azér jöttem hadnagy uram.

Ha a bátyámat kiadná,
Az Isten is megáldaná.

Én a bátyádat kiadom,
Ha az éjjel veled hálok,
Nem szólt erre Fehér Anna,
Csak elment a fojosóra.

Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a fehér ágyra,
Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a fehér ágyra.

Jó nap, jó nap édes bátyám!
Fogadj Isten kedves hugám!
Miért jöttél kedves hugám?
Azér jöttem édes bátyám.

Én tégedet kiváltalak,
Hadnagy úrral vélehálok,
Ne hájj véle a huncfuttal,
Az akasztanyivalóval.

Szüzességedet elveszi,
Bátyédnak fejét veteti.

Nem szólt erre Fehér Anna,
Csak elment a fojosóra,
Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a vetett ágyra.

Átkozott légy hadnagy uram,
Mozsdóvized vérré váljon,
Törülködöd lobbod vessen,
A jó Isten meg ne mentsen.

Mért átkozol Fehér Anna,
Kincsemadta szép vihola?
Majd szedetek zöld ágakat,
Abból köthetsz szűzkeszort.
Éjjel-nappal mindig szedjed,
Éjjel-nappal mindig kössed,
Aki egyszer hadnaggal hál,
Nem lesz abból többé szüzlány.

Hetes, Pettendi Lidi, 1885.

Halálra táncoltatott lány
/Sági bíróné lány/

Jó estét, jó estét,
Csági bíróné asszon,
Itthon van-e a lánya,
Az én kedves galambom?
Itthon van, itthon van,
Az első szobába,
Jóízűen aluszik
A paplanyos ágyába.

Menjen be küldje ki,
Eressze el a bálba,
Szép seljmszoknyáját
Kösse a derekára.
Szép brunel cipőjét
Huzza fel a lábára.

Hangászok, hangászok,
Reggelig huzzátok,
Reggelig huzzátok,
Soha el se haggyátok.
Most mulatok kedvemre
Sági bíró lányával.

Engedjél pihenni,
Engedjél kimenni,
Szép piros véremet
Cipőmből kiönteni.

Nem lehet pihenni,
Nem lehet kimenni,
Szép brunel cipőből
Véredet kiönteni.

Engedjél pihenni,
Engedjél kimenni,
Szép brunel cipőből
Véremet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunel cipőből
Véredet kiönteni.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba hagyta a lányát.

Este elbocsáccsa,
Reggelig nem látja,
Reggel hat órakor
Már halva találja.
Nyisd ki anyám kaudat,
Zöldre festett kapudat,
Eressd be rajta a
Te meghalt lányodat.
Vergye meg az Isten

Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem látja a lányát.

Este elbocsátja
Reggelig nem látja,
Reggel hat órakor
Már halva találja.

Szena, Farkas István,^{né} 1900

Jó reggelt, jó reggelt,
Sági bíróné asszonj,
Hol van a kend lánya,
A kedves galambom?

Od bent van, od bent van,
Az első szobába,
Jóizien aluszik
Zöldpaplanyos ágyában.

Menjen be költse fel,
Küldje el a bálba,
Szép sejemszoknyáját
Kösse a derekára.

Sok arangyürűjét
Huzza fel a zújjára,
Szép brunel-cipőjét
Huzza fel a lábára.

Huzátok hangiszok,
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági bíró lányával.

Engedjen, engedjen,
Egy csöppet engedjen,
Szép brunel-cipőmből
Véremet kiöntenem.

Nem lehet, nem lehet,
Egy csöppet sem lehet,
Szép brunel-cipődből
Véredet kiöntened.

Huzátok hangászok
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági bíró lányával.

Verje még az Isten
Azt a jó édösanyát,
Ki jestétől reggelig
Mulatni hagyja lányát.

Huzátok hangászok
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági bíró lányával.

XXXXXXXXXXXX

A magát közt menyasszony

Az aradi kislány,
Férhöz akar menni,
De ja za vénannya,
Nem akarja adni.

De ezért a leány
Férhöz adta magát,
Ezér a vén annya
Elátkoza lányát.

Vacsorája jelőtt
A hideg rázza el,
Vacsorája jután
A lelke szájjon el.

Először főszóllalt
A legkissebb vőfény,
Édösanyám-asszony,
Betög a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak azér bánkódik,
Messziről jött szegény,
Azér szomorkodik.

Másodszer főszóllalt
Az eső vőfénye,
Édösanyám asszony,
Meholt a menyasszony.

Erre a vőlegény
Kést fog a kezébe,
- ezéből a mellére,
- melléről a szivébe.

Véröm a véreddel
Egy patakba fojjon,
Restöm testöddel
Egy sirban nyugodjon.

Harangoznak este,
De nem vacsorára,
Viszák a vőlegént
Ki a hullaházba.

Harangoznak dére,
De nem delelőre,
Viszik a menyasszont
Ki a temetőbe.

Bene Vendel

Bene Vendel tizenhat szél gatyája
Elszennyesült a kaposi fegyházba,
Mosd ki babám ingem, gatyám fehérre,
Holnap megyek csendbiztás ur elébe.

Csendbiztás ur agyonisten jó napot,
Aggyonisten Bene Vendel, mi bajod,
Csendbiztás ur nem egyéb az én bajom,
Bujtáromat agyonlőttem az úton.

Arra kérem csendbiztás ur uramat,
Engedje el ezt a csökél bajomat,
Későn van már Bene Vendel, nem löhet, :/:
Ilovába elküldtem a nevedet, :/:

Somogysámson, Gazda Jenő

B a l l a d á k

Barna Jani

Barna Janit arra kérte babája,
A jó anyját tegye a másvilágra,
Barna Jani kihívta a zerdőbe,
Éles kést szúrt édesanyja szívébe.

Vérezs lett a Barna Jani ruhája,
Nincs jó anyja aki mosson reája,
Moss ki babám a rumámat fehérre,
Holnap megyek csendbiztos úr elejbe.

Csendbiztos úr adjon Isten jó napot,
Adjon Isten édes fiam, mi bajod,
Csendbiztis úr szívem öli a bánat,
Egy kislányér megöltem az anyámat.

Barna Jani kár volt ezt cselekedni,
Jó anyádat egy kislányér megölni,
Csendbiztos úr régóta ellenségem,
Igy lehet a Bössike feleségem.

Arra alá kifaragták azt a fát,
Amejlikre Barna Janit akasszák,
Fujja a szél fekete göndör haját,
Más öleli, más öleli Barna Jani babáját.

Házuk előtt, házuk előtt fojik el egy halastó,
Abban úszik két fekete koporsó,
Rá van írva mind a két oldalára,
Benne nyugszik Cseri Bössi babája.

Somogyiszitta/Hollád/, Nemes Nándorné, 1937.

Arra alá az endrédi határban,
Kivirágzik egy bus nyárfa magában,
Juhászlegény furulyája szavára
Báró kislány kiballag a tanyába.

De az úrfi nem vette azt tréfára,
"Efogat a kocsissal hamarjába,
Adjon Isten juhászlegény, jó napot,
Nem láttad-e kökényszemű báró lány?

Nem láttam egy kökényszemű báró lányt,
Itt a tanyám, nézze meg a hajlékját,
Benne vana cifra szűröm, a rőzbaltám,
Alatta a kökényszemű báró lány.

Arra alá kifaragták azt a fát,
Amejlikre a juhászlegént akasszák,
Fujja a szél a gyócsingót, gatyáját,
Jaj Istenem, mér szerettem báró lányt!

jaj Istenem, mér szerettem bárólányt,
Jobb led volna szeretni egy cigánylányt.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Szabó Vilma

Szabó Vilma kiment az erdőben,
Ráfeküdt a cserfa levelére,
Egyet-kettőt kiáltottam néki,
Kej föl Vilma, mer meglát valaki.
De a Vilma nem vette tréfára,
befutott a közeli csárdába,
Tíz liter bort parancsolt magának,
Még a Vilma borát meg sem itta,
Kilenc zsandár az ajtót rányitja.

Kelj föl Vilma számláld el bűnödöt,
Hová tetted három gyermekedet,
Egyet tettem cserfalevelére,
Másodikat tenger közepébe,
Harmadiknak gyűlkossa most vagyok,
Látod babám, örökös rab vagyok.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Csali Pista

Esik eső, szép esőndessen esöpörög,
Bogár Imre a csárdába keserög,
Szép csárdásné bort hozzon az asztalra,
Legszebb lányát állítsa kia posztra.

Édesanyám én a posztot nem állom,
Amott jönnek fölfegyverzett zsandárok,
Csali Pista nem vötte ezt tréfára,
Fölugrott a kis Pej-lova hátára.

Kis pej-lova elvitte őt messzire,
Elvitte a Bakony erdő szélére,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Csali Pistát örökre.

Visszaient ő a feleségnek,
Gondját visojje a két gyermekének,
Ne tanítsa sem papnak, se kántornak,
Mind a kettőt adja oda betyárnak.
Mer/A betyárnak jól megy dolga bujába,
A bakonyi sűrű erdő aljába,

Édesanyám éjjel nevelt engemet,
De nem tudja az én kedvéletemet,

Mert ha tudná az én bus életemet, Éjjel-nappal siraggatna engemet.

Varjaskér, Hosszú Lázárné, 1906.

Csali Pista

Esik eső, szép csendesen esöpörög,
Csali Pista a kocsmába kesereg,
Kocsmárosné bort hozzen az asztalra,
"Legszebb lányát álltse ki strázsára.

Édesanyám én a strássát nem állom,
Amott jön már kilenc zsandár lóháton,
Csali Pista nem vette ezt tréfára,
Pölpatgánt a Cifra nevű lovára.

Céfra lova viszi őtet masszire,
Egyenest a Bakony erdő méjébe,
Lova lába megbotlott egy gyökérbe,
Csali Pistát ott fogták el űrűkre.

Megüzennem én a feleségemnek,
Gondját viselje a két gyermekemnek,
Se csikósnak, se gujásnak ne adja,
Apja után a betyárságot tanulja.

Mosdós, Bernáth Gyulánl, 1951.

Megcsalt férj
Kedves feleségem,
Mi bajod angyalom,
stb.-szövegét l.
Somogyi népk. I.
/dallamát gépeánni/

-

Jaj, de széles, jaj de hosszú az az út,
Amejken kilenc betyár elindult,
Kilenc betyár, kilenc kés a kezébe,
Ugy mennek a vsaplárosné elejbe.

Csaplárosné, agyonisten jó estét!
Agyonisten betyároknak szerencsét!
Csaplárosné ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel kés járja át a szivét.

Bözső lányom ergye le a pincébe,
Tíz icce bort az aranyos iccébül,
Csaplárosné nem küll nékem a bora,
Csak a szivét tegye az én markomba.

Csaplárosné kiment a ház elejbe,
Feltekintett a csillagos nagy égre,
Csillagos ég vedd hozzád a lelkemet,
Még az éjjel kilenc betyár veszi el életemet.

Most árkujják a berényi temetőt,
Csaplárosné lesz abba a legelső,
Csaplárosné avval a hü párjával,
Meg avval a Bözső nevű lányával.

Nagyberény, Szabó István, 1919

Farkas Julcsa
Ezernyolcszázötvenhat esztendőbe,
Mi történt a zsigai szürüskertbe,
Farkas Julcsa felállott az asztagra,
Egyenessen belejesett a dobba.

Mikor ezt a szeretője megtudta,
A két kezét a fejére felcsepta,
Jaj, stenem, ájjon meg a masina,
Kit szerettem, belejesett a dobba.

Fogjátok és tegyétek a kocsira,
Vigyétek el Bartos doktor elejbe,
Bartos doktor férefordul, asz mondja,
Ennek csak a jó Isten az orvossa.

Vigyétek és tegyétek a kocsira,
Vigyétek az édesanyja elejbe,

Kilenc galamb húzza a nagy harangot,
Most temetik az én kedves galambom.
Horvát Pista elmehetsz te a bálba,
Juliskádat nem látod meg a táncba,
Hol vagy Isten, hol vagy Isten az égbe!
Mér tedded el Juliskámat a földbe?

Nagyberény, Kiss Imróné, 1920

Nem messze van ide Kismargita,
Köröskörül fojja azt a Tisza,
Közepibe a Lebuki es árda,
Abba mulat egy betyár bujába.

Kocsmárosné snép csárdásné gyűjjön ki,
Kijé ez a szilaj csikó ifeki?
Odabe issik ennek a gazdája,
Most érkezett, nincs egy félórája.

Kügyye ki hát ennek a gazdáját,
Nem bántjuk ám, csak aggya meg magát,
Ki sem mögyük, meg süm adom magam,
Ha ugy teccik, hajcsa el a lovan.

A lovanat nem annyira bánom,
Rajatvaló szerszámot sajnálom,
Szüggelője a bugyellárisom,
Abba hever hárcmszáz forintom.

Egyik százat adtam a lovamér,
Másik százat nyereg-issasztóér,
Harmadikat egy szép barna lányér,
Kit nem adnék széle s evvilágér.

Kisberénybe nagyot nyerit a szemár,
Pakujj fel a szemaradra te bujtár,
Nyergelndi szfel a szemaradat te bujtár,
Kezed, lábad vasra verjük, de mingyár.

De bujtár nem vette azt tréfára,
Fülkapta a nagy botját a vállára,
Csak azt mondom szandár-káplár kapitány,
Hej, meg ne üssön kend engem, /mer
Bizonyára leverem én kendet.

Csak azt kérdi már a szandárkapitány,
Hova való születés vagy te bujtár?
Kiskunságon Jászberénybe születtem,
Anyám sem volt, mégis fölnevelőátem.

Ugy nyöttem föl, mint ősszel már az gomba,
Hej/Loptam lovat húszesztendős koromba. - Nagyberény, Szántó Ferenc, 919

Báró lánya

Házunk előtt van egy magas eperfa,
Juhászlegény furujázik alatta,
Juhászlegény, szépen szól a furuja,
Behallatszik Endre báró ablakba.

Endre báró felnyergelte a lovát,
Ugy járja be közel lévő majorját,
Egyenessen megy a juhászgazdához,
Vald be gazda, nem-e láttad a lányom?

Endre báró, bevallom az igazat,
Már két hete nem láttam a kisasszont,
Már két hete nem láttam a bojtárom,
Talán bizony vele van a kisasszon.

Endre báró hintót küld a lányáért,
Kilene zsandárt meg a juhászbojtárért,
Elöl ül a hintóban a kisasszony,
Hátul meg a juhászlegény vasakon.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Ahová a juhászlegényt akasztják,
Fújja a szeél feket göndör haját,
Jaj, Istenem mér szerettem bárólányt!

Arra alá van egy kopár legelő,
Közepébe van egy gyászos temető,
Én is arra terelgetem a gujám,
Ott találom meg a rózsám sírhalmát.

Az utcákon végigmenni nem merek,
Mér aszmongyák fekete gyászt viselek,
Feket^e gyász, fehér slinges zsebkendőm,
Juhászlegény volt az első szeretóm.

Vizvár, Princz Ferencné, 1902

Endre báró

Arta alá az endrédi határban,
Levelezk egy nagy nyárfa magába,
Levelezik egy nagy nyárfa magában,
Juhászlegény busolni jár alája.

Juhászlegény jaj, de nagyon szomorú,
Előveszi furujáját, belefúj,
Furujaszó áthallik egy ablakon,
Ébredjen fel máltóságos kisasszony.

Másnap reggel kinyílt báró ablaka,
A kisasszon tekingetett ki rajta,
A kisasszon így sóhajt fel magába,
Mért is lettem Endrőd báró leánya.

Másnap reggel kilovagolt a báró,
Mégkérdezi legöregebb juhásztól,
Mégkérdezi legöregebb juhásztól,
Nem-e látta Mari nevű leányom.

Báró uram bizony mondom, nem láttam,
Bojtárom is harmadnapja oda van,
Bojtárom is harmadnapja oda van,
Báró lánya bizonyára vele van.

Másnap reggel kifaragták azt a fát,
Amejjikre juhászlegényt akasszák,
Fújja a szél ingét, haját, ruháját,
Nem üleli többé báró leányát,

Már Endrődbe végigmenni nem merek,
Mer azt mondják fekete jászt viselek,
Fekete jász, de fehér a jegykendőm,
Juhászlegény igaz szívű szeretőm.

Mesztegnő, asszonytársaság.

Jaj, de hosszú, jaj de széles ez az út,
Amejjiken kilenc zsandár elindult,
Amejjiken kilenc zsandár elindul,
Szép csárdásné udvatába befordul.

Agyonisten szép csárdásné jó estét,
Agyonisten az ureknek szerencsét,
Szép csárdásné ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szívét.

Szép csárdásné lesiet a pincébe,
Bort hozott fel az aranyos icébe,
Szép csárdásné nem kell nekem a bora,
Még az éjjel piross vérét föld issza.

Szép csárdásné kisiet a kiskertbe,
Fülsóhajtott a csillogos nagy égre,
Én Istenem megölöm én magamat,
Ne nézzék a szandárok a kinemat.

Mosztegnyő, asszonytársaság

A báró lánya

Szépen legel a báróné gulája,
A kisasszony maga sétál utána,
Már messziről kiáltja a bojtárnak,
Szivem bojtár, terítsd le a subádat.

Nem terittem én le ja zén subámat,
Zöld a vetés, elhajtják a nyájamat,
De te arról szivem bojtár ne aggódj,
Maj divájtja az én anyám, ha mondom.

Lányom, lányom láynomnak se mondalak,
Mind én téged egy bujtárnak adjalak,
Nem bánom én, édesanyám, tagadj meg,
Fáj a szivem, a bujtárér hasad meg.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Amire a juhászlegént akasszák,
Fujja a szél lion-ingét, gatyáját,
Mért szerette Szendre báró leányát.

Jaj, Istenem, mér szerettem báró lányt,
Inkább szerettem volna egy cigány lányt.

A fűtcán végigmenni nem merek,
Mert azt mondják, fekete gyászt viselek,
Fekete gyász, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegény volt az igaz szeretőm.

Tab, Nagy Mátyás, 1910.

Rezi Gyuri

Hallottátok, Kilitibe mi történt?

Rezi Gyurit, Rezi Gyurit egy leányér megölték,
Látod, Gyuri, látod Gyuri, jobb lett volna Endrédbe,
Mint abba a, mint abba a hires nagy Kilitibe.

Rezi Gyurit viszik a temetőbe,
Gujás Jánost, Gujás Jánost kísérik a börtönbe,
Rezi Gyurit, Rezi Gyurit két szép leány kivitte,
Gujás Jánost, Gujás Jánost kilenc zsandár kísérte.

A Gujásné elkütte a páváját,
Hogy nézze meg, hogy nézze meg az egyetlenegy fiát,
De ja pávo, de ja pávo szomoujjan jött vissza,
Sohasem lesz, sohasem lesz szabad ember a fia.

Tab, Kiss János, 1907.

Cseri Jóska

Esik eső, szép csendessen csöpörög,
Cseri Jóska a csárdába keserög,
Kocsmárosné, bort hozzon az asztalra,
Legszöbb lányát állítsa ki a posztra.

Édesanyám én a posztra nem állok,
Ott jönnek a fölszerelő zsandárok,
Cseri Jóska sem vette ezt tréfára,
Felpattant a kis pejlova hátára.

Kis pejlova el is vitte odáig,
Egészen a Bakony erdő aljáig,
Lova lábo megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Cseri Jóskát örökre.

Cseri Jóskát föltették a kocsira,
Sirval nézte, merre járt a pejlova.
Azt felelte rá a zsandárkapitány,
Cseri Jóska, nem ülsz többé paripán.

Azt üzenem én a feleségemnek,
Gondját visejje a kisgyermekemnek,
Ne nevejje sem csikósnak, gujásnak,
Azt az egyet taníttassa betyárnak.

Tab, Kiss János, 1907.

Ezernyolcszázkilencvenötödikén,
Mi történt a kisandocsi ut szélén,
Két biciklis agyonlőtte a tejest,
Babájának a gyenge szive megreped.

Mikor ezt a János anyja megtudta,
A két kezét a feje fölé kulesolta,
Jaj, Istenem, meghalok a fiamér,
Két biciglis vette el az életét.

Magyaréknál meggyújtották a gyertyát,
Talán bizon, Magyar Jánost virrasztják,
Gyertek lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Kísérjük ki Jánost a temetőbe.

Megszóllalt a kisandocsi nagy harang,
Huzza aztat harminchárom vadgalamb,
Húznak rajta ojj szomorú verseket,
Kinék kőből van a szive, megreped.

Andocs, Szücs Istvánné, 1914 és leánya.

Aj, de poros a szegedi nagy utca,
Szekeresit most kísérik be rajta,
Nyalka csizma van a lábán, vas rajta,
Husz esztendő van a számára hagyva.

Szekeresné elküldte a páváját,
Hogy nézné meg az ő kedves rab fiát,
De apáya szomoruan tér vissza,
Szabad ember nem lesz a fia soha.

Már én többet szabad ember nem leszek,
A szegedi nagy fogházba rab leszek,
Nem sétálok nyájam után sehová,
Sem a rózsám ablakjára dalolva.

Andocs, Asszonytársaságban.

Gyermekgyilkosság

Lukács Istvánné volt az anya neve,
Ki e szörnyű tettet elkövette,
Bánatába szegény az eszét vesztette,
Három ártatlan gyermekét megölte,
Először a hatéves Pálit ölte meg,
Utánna a kis Teri következett,
Hároméves Józsi elkezdett sírni,
Anyukám, én nem akarok meghalni.
De az anya néki sem kegyelmezett,
Három szurással az életét kioltá,
Bánatában, szegény az eszét vesztette,
Ő magát pedig a vonat alá vetette.
Mosdós, Horváth Terencsné, 19

Börtönballada

Mikor mentem Budapestre,
Budapesti törvényszékre,
Ott láttam sok ungt ülni,
Engem bánult valamennyi.
Rámolvasták a husz évet,
Szabadulnék, de nem lehet,
Irtam haza az anyámnak,
Küldjön ruhát rab lányának.
El is jött az édesanyám,
Sirva-riva borult roám,
Sirhatsz, rihatsz édesanyám,
Egy lányod volt, az is rab már.
Gyere velem édesanyám,
Tekintsed meg az én cellám,

, ?

Mosdós, Móser Józsefné, 1952.

/Börtön-balladák/

Engem visznek Budapestre,
Törvényszék-urak elejbe,
Ott látok én sok uarakat ülni,
Engem fognak elítélni.

Elítélnék három évre,
Szabadulnék, ha lehetne,
Irok haza jó anyámnak,
Küldjön ruhát rab fiának.

Meg is jött a tiszta ruha,
Nem szabadulok meg soha,
Sirathatsz már édesanyám,
Sirathatsz már jajszóval is,
Egy fiad volt, rab lett az is.

Anyám, anyám, édesanyám,
Jöjjön nézze meg a cellám,
Tiszta vas az én nyoszojám,
Itt halok meg édesanyám.

Ha megtalállok itt halni,
Ki fog engem megsiratni,
Megsirat az édesanyám,
Aki gondot viselt reám.

Erdő, erdő sűrű erdő,
Közepébe egy temető,
Közepébe halálmadár,
Egyik sirrul másikra száll.

Szántódsomos, Vári Jánosné, 1911

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar higgadni,
Mer a híres Bogár Imre
Által akar menni.

Átal akar mönni,
Lovat akar lopni,
Szabadkai nagy vásárba
El akarja adni.

Nézz ki babáb, nézz ki,
Ablakod fürhangján,
Amoda jön Bogár Imre
Sötét pej paripán.

Aran a zablája,
Réz a kantárszárja,
Szabadkai szép leányok
Bollognak utánna.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e paprikássa?
Van paprikás egy bogránccsal
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e vörösbor?
Söröm izz van, borom izz van
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e szép leánya?
Van leányom, szép leányom
A betyárok számára.

Megöltek egy leginyt
Hatvan forintyájr,
Beledobták a Tiszába
Hatvan forintyájr.

Tisza be nem vette,
Partjára vetette,
Arra mönt egy halászlegény,
Csónakjába tötte.

Arra megy az apja,
Költi, de nem hallja,
Szép fekete göndör haja
Vállára van fagyva.

Arra megy az anyja,
Költi, de nem hallja,
Kej föl, kej föl édes fiam,
Gyere velem haza.

Arra megy az anyja,
Költe de nem hallja,
Sárga sarkantyús csizmája
Lábára van fagyva.

Arra megy a rózsája,
Költi, azt már hallja,
Kej föl, kej föl, éde rózsám,
Gyere velem haza.

Csináltatok nóked
Diófa-koporsót,
Eltemetlek, eltemetlek,
A virágos kertönbe.

Somogysámszon, Gazda Jenő.

Három árva

Nemesvidi temetőbe
Három árva feketébe,
Mind a három azt siratja,
Hogy nincs nékik édesanyja.

Kelj fel anyám, kelj fel anyám,
Leszakadt a testi ruhám,
Nem kelhetek három árva,
Mert le vagyok méjen zárva.

Van tinéktek ~~mmmm~~ ~~áááá~~ ~~kkkk~~ ~~stuhátok,~~
Aki gondot visel rátok,
Fejeteiket megfésüli,
Gyenge arcotokat veri.

Az ebédet elkészitti,
Gyenge arcotokat veri.
Gyertek lányok iskolába,
Boruljunk egymás nyakába,
Sirassuk a jó anyánkat,
Kedves fölneveő dajkánkat.

nemesvid, Hári Margit, 1914

Somogyvár VII.1975

Gasparics Antalné, 1928.

Három árva

A mohácsi temetőbe,
Három árva sétál benne,
" " "

Édesanyjuk nyugszik benne.

— Kej fel anyjuk,kej fel anyjuk,
Leszakadt a gyászruhájuk,
Nem kelek fel,nem kelek fel,
Van tenéktek mustohátok,
Fejeteget tisztogatja,
Lábatokat mosogatja.

Gyerünk testvér a templomba,
Burujjunk egymás vállára,
Sirassuk a jó anyánkat,
A mi kedves jó dajkánkat.
Visszatér a három árva,
"enyeret is sirdogálja,
Nincsen kenyér,nincsen anyjuk,
Majd az Isten segít rajtunk.

Mikor szokták ezt énekelni,milyen alkalomkor?

Volt 3 kis árva,nekem rokonom volt,és nagyon gonosz mostohájuk volt.
"ajdnem azok költötték maguk.Négy-öt éves kislány lehettem,akkor ta-
nultam "elldömölkön.

*Szólokodás írta a
Kupaváron 1928.*

Mondd meg nékem édes lányom, mér halovány arcod?
Mit kérde az édesanyám, hisz tudod, mi a bajom.
Virágja lettem az ősznek, hervadó virágja,
Jaj, hát nékem édesanyám, mér szültél világra!

Bontsd le anyám párnás ágyad szombaton estére!
El is készítetted mindent fényes menyegzőmre,
Koszorut is végy számomra, hogy teljen az óra,
Tedd fejemre édesanyám, zárd a koporsómba.

Nyoszolóim, akik lettek, gyászba öltözzetek,
Vőfényeim bal karjára szallagot kössetek,
Vőlegényem kezem hejett fogja keresztemet,
Holtom után azt se bánom, tartsák menyegzőmet.

Berzence, Huszics Antalné, 1907.

Száll a páva, száll a páva Berzencén körösztül,
Szállj a babám ablakába, csak maga van egyedül,
Ha kérdi, hol vagyok, mondd meg, hogy mulatok,
Berezencei fonyóházban a babámmal táncolok.

Söpörjetelek, söpörjetelek berzencei lányok,
Most jönnek a, most jönnek a somogyi bicskások/Betyárok/
Bicskások, bicskások, bicskások is lesztek,
Tiszegények büntelenül, jaj, de sokat szenvedte.

Berzence, Sánta Vendelné, 1895.

Szépen uszik a ruca a vizen,
Szépen legel a lovam a réten,
Szépen szól a csengő a nyakába,
Meggzabadulok babám nemsokára.

Meggzabadulok, meg is házasodok,
Azt veszek el, akit én akarok,
Te meg babám, válassz más szeretőt,
Sej, ha bevártad a három esztendőt.

Berzence, Sánta Vendelné, 1895.

másliová a Hofezheto! "malacok" dalja
szöveg

! Kaszárnya-nóták!

0 Fel-fel vitézek a Császári körbe!nem,nem nem megyünk mi oda,
Virágzik a Rece-ce-ce-ve,Gyönyörű szép éjszakája Hány csillag-
ból van a szemed Juliskám,Mariskám?
Fölhajlott a szoknyája,kilátszott a Pi-pi-pi-piros,
háromszor is piros,piros bor van az üvegBefordultam
a konyhába,rágyujtottam a pipámra,
Rágyujtottam Volt szeretőm,de már nincs
Mennyország,sem pokol,Még azt mondja a retek,a retek,
hogy én szölkét Szeretnék szántani,Zöld bokorból jöttem
én a világra,Nem izs voltam soha,nem is leszek soha csapodár.
Megmaradok én a régi babámnál,
Nem kell nékem genki megunt babája,
Akármijjen Szépen szóll a bébic madár a réten,a réten,
Megölellek kisangyalom a héten,
Széna,szalma,piros alma,
Gömböjü két karja vállamat takarja,
Megölelném,de ő azt nem akarja.
Kiindultam városimból,
Azt gondultam,jobbra fordul.
Huzzd rá cigány,rip-pogossan,
Hadd járjam meg Sári,nem tom Klári nem tom,
kippen-koppan,kopogóssan.
De szép a katoná,Ha büszke a lova,
Lovát,ha felsarkantyuzza,
Az ellenséget szétszórja,
Huzz rá cigány,huzz rá!
Hadd mulasson a lány,
Hisz az nem utolsó,
A szája mosojgó.
Hadd perdüljön a szoknyája,
Éjjel-nappal a csárdába,
Hadd mulasson a lány!
Télen nyakamba terittem a bundámat-mat-mat,
Nyáron pedig esső ellen a subámat,
Az alatt nem ázom,
Az alatt nem fázom,
Eszem azt a kis barnája!
De sok csolkot raktam rája.
Hej,Jula,Jula,Jula!

109
Pest mellett fol a Duna,Nincs is
annak szakadéka.
Kupavár/Somogyvár/,Nagy sándornél 1917

-
Nemesdéli vendégfogadóba

Leesett a csizmámnak a sarka,

Lessz majd annak sarka is, talpa is,

Vót szeretőm szőke is, barna is.

Édesanyám gyűjtsa meg a lámpát,

Hadd puculom ki az eksztra csizmám!

Jaj, de homájossan ég a lámpája,

Nem lett fényes az eksztra csizmám szára.

-
Fényes csillag, jaj, de sokat utazol,

Nem láttad-e babámat valahol?

Láttam én a kaposvári fegyházba,

Lovat lopott, azért van oda zárva.

Debrecenbe sütik a jó kenyeret,

Tizenhat esztendőse kislánt szeretek,

Ugy szeretem, szóval ki sem mondhatom,

Maj meghalok, ha egy nap nem láthatom.

Nemesdél, Tolnai Géza 1908.

D? példáj a "László" gyűjtemél

A nénémet most kéreti
Cifra szabólegény,
Engömet is most kéret egy
Szegény szolgállegény

Öröm a nénémnek cifra szabólegény,
Siralom énnékem szegény szolgállegény.

A nénémet most kísérik szép muzsikaszóval,
Engemet is most kísérnek egy nagy furkósbottal,
Öröm a nénémnek cifra szabólegény,
Siralom énnékem szegény szolgállegény.

A nénémnek most főzik meg a bornyu-hus-levest,
Énnékem is most főzik a kolompérlevest.
Öröm a nénémnek a cifra szabólegény,
Siralom énnékem szegény szolgállegény.

A nénémnek most teszik föl a bubos fejkötőt,
Énnékem is most teszik föl a korpameritőt.
Öröm a nénémnek cifra szabólegény,
Siralom énnékem szegény szolgállegény.

A nénémet most fektetik zöld szalagos ágyba,
Engemet is most fektetnek rongyos nyoszolába.
Öröm a nénémnek ~~néfé~~ szabólegény,
Siralom énnékem szegény szolgállegény.

A nénémet költögetik hatágu korbánccsal,
Engemet is költögetnek hajnali csolkokkal.
Siralom a nénémnek cifra szabólegény,
Nagy öröm énnékem a szegény szolgállegény.

Siófok, Kuti Józsefné, 1885.

Kioldások:

Egyedem, begyedem bakkezske,
Hová való menyecske?
Szántóföldre utazik,
Egérlikba bújdosik,
Cukrom a boltban,
Piros pairosban,
Kiteszem az ablakba,
Nyillik, mint a rózsa.
/Jute/

Ettyem, pettyem pont,
Mért nem jöttél előbb,
Kaptál volna verőt;
Én egy kicsit kaptam,
Tarisznyába raktam,
Mire haza tityegtem-totyogtam,
Mind elpotyogattam,
Vissza kellett mennem,
Meg is kellett ennem.
/Nagycesepely/

Arra alá egy körtefa,
Minden ágán akasztófa,
Akasszák föl ezt a zsandárt,
Mért nem adott jó katonát,
Az én bátyám jó katona,
Azt sem tudja, hol a lova,
Jágeréknál istállóban.
Zabot eszika jászolban,
Hozd ki Kati kantáromat,
Kantározd fel a a lovamat,
Hadd futhassak Pápa felé,
Édesanyám háza felé,
Ott láttam a Búzsikét,
Etette a kis csirkét,
Hívtak engem vacsorára,
Apró mézes pogácsára,
Inc, pine, Lőrinc,
Te vagy oda kint.
/Tapsony, Torvaj/

- - -

III. Sétálások, járkálások, ugrálások/:

Osztopáni malomárok, haja rózsa hajaha, /kótával/
Nem terem az mást, mint nádat haja rózsa hajaha,
Nádat terem leveleset, legényeknek szerelmeset,
haja rózsa hajaha.
/Párosával összefogódnak az udvaron vagy az utcán s sétálnak a dal éneklésére... Midőna a dalnak a végére érnek, az elől levők, egymás kezét fogva, kettő feltartja a kezét s alatta a többi pár elbújik. Azután megfordulnak s a hátsók mennek előre és a dal végeztével az ő feltartott kezük alatt bújnak át a többiek. E sétálást annyiszor ismétlik, ahányszor csak akarják.

b./Pesten csináltattam házat, haja rózs, haja ha, /Osztopán/
Ablakot rá háromszázat, haja rózsa, haja ha,
Közepébe tükörszobát,
Kiben babám festi magát, haja rózsa, haja ha.
Szállj le kakaks a karóról, haja rózsa, haja ha,
Igyál vizet a lapuról haja rózsa, haja ha,
Mert a lapu édes gyökér,
A szeretőm olyan mint én, haja rózsa, haja ha, /Karád/

Zálogolás:

/szól a rigó/

Egymás kezét fogva sorban állnak. Előttük két bíró helyezkedik el, akik mindegyiknek valamilyen nevet adnak/narancs, szilva, körte, fa stb./Ezután az egyik bíró megszólal:

Szól a rigó, szól,

De hát mi fán szól?

Szól a körtefán!

-aki a körtefa nevet viseli, ráfeleli:

Az bizony nem szól, szól, a szivafán!

A szilvafa:

Azon bizony nem szól, szól a meggyfán!

-igy mindegyik elbevezésének említésével tovább adja. Ha nem ad illető rendes feleletet, vagy az illető olyan fát mond, ami nem az illető neve, zálogot kell adnia. A zálogot valamilyen büntetéssel ki kell váltani: sántikálással, ugráslással stb./.

- -

/cicapárok/

Fiúk, lányok kettesével, 6-8 pár bizonyos távolságban körben állnak, egy pedig a zálogoló, a kör közepére megy.

Azután a következőket mondja egymás után háromszor:

Cica párok pillangóra,

Holnap délben Komáromba,

Cue turóra!

-mondás közben a párokból a hátsók körben szaladgálnak. Amelyik a harmad-szori elmondásra nem ér helyére, attól a zálogoló zálogot vess: kést, kendőt. Azután a zálogoló egynek a szemét befogja, s azt kérdezi tőle: Mit érdemel ekken a gazdája. Az illető ráfeleli, pl. tórdepelést, facsókolást stb., amit a büntetettnek meg kell csinálnia. Azután pedig előlről kendik a játékot.

Hajszoló játékok:

Te kis cica, mit ásol?

Lányok körbe állnak. Egy kívül áll, az anya; az apa a köz közepén áll, ill. térdel. Az anya kérdezi az apától:

Te kis cica, mit ásol?

Répát!

Kinek?

Apámnak, anyámnak.

Ki apád, ki anyád?

Az apám/rámutat/Rádi Rozi,

Az anyám/Rámutat/Szabó Kati.

-Ezután az apa a körből kiugorva az anyát hajszolja míg el nem fogja. Elfogás után másokat jelölnek ki a játszóknak.

- -
Lányok összefogódnak karikába. Egy benn áll a karikában, egy meg kívül. A kívül álló a gazda, kezében vessző; a benn álló a kecske.

-
Kecske, kecske, mit csinálsz?

Szöllőt enném, ha volna.

Kapáltad?

Kapáltam bizony, most is kapálom.

Hátha bemegyek?/megrúgja sarkával a földet/.

Akkor én kimegyek.

- Azután kergetik egymást a karikába be s onnan kiszaladva. Ha gazda a kecskét megfogja, akkor a kecske lesz a gazda s egy másik gyermek a kecske, a régi gazda pedig a többiek közé áll. /Áááá/

- -
Lányok körbe fogódnak. Egy körüljár s kis vesszőt tar a kezében, amivel egyet megüt, azután a vesszőt eldobja. A megütött azt felkapja, s kergeti, ütögeti mindaddig, míg ő a kergető helyére nem ér. Közben éneklil

Csiri pohár feneke, /kottával/

Huna a tiknak a fészke?

Csir ide, csir oda,

Kuckó városába:/:

Egy kis kertet keritek,

Abba rózsát ültetek,

Aztat oda vitetem,

Szomszéd lánya rákapott,

Eccer-kétszer meglessem,

Harmadszor is meglessem,

A törvénybe vitetem,

A törvény is azt mondja,

Lányoknak való a rózsza,

Szürszabónak bévargának,

F... m az orrára! /Szilvásszentmárton, Dr. Kiss A. gyűjt./

Bujkáló játékok:

Mit visztek legények selyemsátor alatt? /kottával/
leányokat viszünk gyöngykoszorú alatt.

Hogy adjátok párját:/:?

A leánynak párját?

Mert a leány drága,

Egy millió az ára.

-Midőn mind átbújtak, a feltartott kezek alatt, azután, ^{az elsőszőr,} utolsó, most már elsővé vált pár keze alatt bújnak át, de már azon változtatással énekelnek:

Mit visztek lányok..., s ezzel végzik:

Mert a legény ocsu,

Csak egy marék ocsu. /Polány/

- -

Leányok egymás kezét fogva kettesével egymás mögé állnak s éneklik:

A pünkösdi rózsá kihajlott az útra,

Nincsen leszedője, szedd le szívem, Őrzse.

Add oda, vidd oda, kösd meg bokrétára,

Add oda legénynek, tűzd a kalapjára,

En vig nem vagyok, szomorú vagyok,

Angyalomat nem láthatom, nagy beteg vagyok.

-Éneklés alatt kezüket feltartják, a hátulsók alatta átbújnak s legelől vonulnak az elsők elé, ahol megállanak. Előjük persze mindig újak jönnek. /Kaposzentjakab/.

Sorátszakítások, csoportokra osztások:

/tormaleveles/

8-10 fős láncban összefogóznak, köztük az első egy élő fát fog meg. Ez a torma gyökere, aki egyik kezével a fát fogja s visszafelé fordulva, az utána következő elé állva annak egyik karját felemeli. E felemelt karok alatt a sor utolsójának kezdésével, a többiek egymás után átbújnak. Az utolsó átbújó rángatni kezdi az előtte lévő kezét, míg csak el nem szakítja. Az utána következők szintén ezt teszik az előttük állókkal. Mikor a tormagyökérhez érnek, őt a két, hozzá legközelebb álló rángatja az elszakadásig. Az elrántás sikerültével a játéknak vége; esetleg előlről kezdik:

Torma levele megnőtt hegyesre,

Jó lesz annak a gyökere holnap ebédre,

Én vig nem vagyok, szomorú vagyok,

Szeretőmet nem láthatom, nagy beteg vagyok. /Orci/

--
/Megy a róka a vásárra/

A játékosok egymás mögé állnak egy sorba, mindegyik az előtte álló derekát fogva át mindkét kézzel. Eléjük áll 3-4 lépésnyire a róka. Felállás után kétszer mondják az alábbi mondókat:

Megy a róka a vásárra,

Pipát visz a szájába.

E mondóka alatt a róka a sort egyarában körülsántikálja. Azután a sor utolsója a sor elején lévőhöz megy. Odaérve, a róka azt kérdezi:

Van-e eladó lányod?

Van!

Gyere be hátulsó!

/akkorra már a hátulsó ott áll/

Nézz az égre! /felnéz/

Köpj a földre!

Fordulj hátra, ne neved! /hármát fordul/

Ha forduláskor az illető nevet, pokolba jutók részére kijelölt helyre megy. Ha nem nevet, a mennyországosok csoportjához megy. Az összesekkel végigcsinálják ezt. Akik pokolba jutottak, azok a kettes sorba egymás után álló angyalok karjai alatt bújnak át egyenként s átbújáskor az angyalok karjukkal a hátukra csapnak, azután az utolsótól tovább lóditják. /gige/

--
/virágneves/

A lányok egy sorba állanak. Egy közülük a virágok gazdasszonya, aki mándegyiknek megsúgja, hogy mint virágnak mi a neve /tulipán, rózsák stb./ . A soron kívül, a sortól 8-10, egymástól pedig 4-5 lépésnyire az angyal és az örgög.

Angyal: Cin-cin!

Gazdasszony: Ki van az ajtóban?

Körbenállásos játékok

/Adjál anyám, adjál!/
Főleg leányok játsszák, körbe állva, egy helyen. Az anya és leány a körön belül állnak, szintén egy helyen s párbeszéd és ének mellett a következően folytatják folyik le a játék. /kottázva/
Adjál anyám adjál, mert itt hagylak
Ne hagyjál itt lányom, férjhez adlak
Hadd halljam hát kinek ad ke?
Hadd halljam hát kinek ad ke?

- Oda adlak egy béresnek,
Adjál anyám
Nem kell nekem az a bérös,

- Mert az inge mindig füstös,
Adjál anyám, stb...

- Oda adlak lányom egy polgárnak,
Nem kell nekem az a polgár,
- Mert az sok dologra kíván,
Adjál anyám, stb...

- Oda adlak lányom egy juhásznak
Az kell nekem baromörző,
Az a szép asszony nevelő,

A legutolsó résznél: "az kell nekem," a körön állók tenyerükkel csattogtatnak s ezzel a játék befejeződik. Továbbjátékozásnál elől-

ről kezdik. /Taszár/
- -

/Haj lapu a lapu/
Körben járnak énekelve:

Haj lapu lapu, A nádasai lapu, Kerekési córna fagygyugyartya,
Lángot vetett a kemence bum bum bum!

/Kering az orsó/
Körben Kézfogással körben járnak és énekelnek:
Kering az orsó, eltörött a korsó, Ránk érik a cserepe
gugoljunk le!

Aki nem kellő időben vagy egyáltalán nem guggol le, a körbe megy s féllábon áll mindaddig, míg egy másik hibázó nem váltja fel.

/Brdőcsokonya/

Körbenjárások kifordulásokkal:
/Elementem én Bécsbe/
Lányok körben összegogódzva járnak s éneklük:

Elmentem én Bécsbe, Németországba.

Lovakat loptam, nyeregbe fogtam.

Sikos a talpa, arany a serka.

Fordulj meg, fordulj meg szép kis Mariska!

Akit néven szólítanak az arccal kifelé fordul s úgy jár a körön.

Mikor mind kifordul, akkor ugyanazon a módon, dalolás mellett visszafordulnak. /Gyöngyösmellék/ - kottával

/Lánc, lánc, róssalánc/ - kottával

Lánc, lánc róssalánc, Piros rózsá lánc.

Piros pünkösdi hajnalán, a kislányok tánca

Szagos gyepen buborék, Hadd forogjon a kerék

Pendüljön az ének, Száz-száz kisleány ne járjon hiába,

Kékényszemű Esztiének perdüljön a lába!

Egymás kezét fogva, körben járnak és a fenti dalt éneklük. A ki-
énekelte leány /akinek a nevét dalba foglalják/ párt választ ma-
gának s erre mindnyájan csárdást énekelnek, amely időnként vál-
tozó. A körön levők egy lépést tesznek a jobb lábukkal jobbra,
a következő negyedre ballábukat jobbhöz húzzák. A következő két
negyedes ugyanezen mozdulatokat végzik a bal, illetőleg a jobb-
lábukkal bal felé. Tehát egy helyben lejtének. Benn a körben ál-
lók a felnőttek szokásos csárdását járják. Ha a táncdalnak vége
van, a játékot újra kezdik előlről. /Törökkoppány/

Körbehívás:

/Mély kútba tekintek/

Egymás kezét fogva, felállanak. Egyik^a körbe áll. Felállás után az
alábbi mondókéval járnak körbe:

Mély kútba tekintek,

Arany szálát szakasztok,

Testvérkémet benne látom,

Gyöngysorba, gyöngysorba,

Gyöngyös koszorúba.

A mondóka végeztével a körben levő leguggol s ezt mondja: "Kútba
estem?" Erre együttesen kérdezik:

Ki házzón ki?

Nagy Mariska!

Az említett Nagy Mariska megy helyébe a körbe, ő pedig a helyére a
körön állók közé. Ezután a játék előlről kezdődik. /Szenna/

Egy szege, két szege, három szelemenje,
Hat pár dinnye, negyven szege,
Csiripej feneke, forr a tyuknak a feje,
Csér ide, csér oda, szép asszonnak szöllejébe
szöllejébe, szöllő ripityóka.

-A kézfogással sorban álló lányok a három helyen álló, vagy guggoló lányok között tekergősen jártak énekelve. A sor végigjárta után a 3 álló/gugoló/ lány is a sor végébe csatlakozott, majd a 3 első lány állt le ismét a játék további folytatása végett.

Mondóka a kergető-fogó játék kiválasztásához

Arra alá kis körtefa,
Minden ágán akasztófa,
Akasszák fel azt a császárt,
Aki nem ad kiskatonát,
Az én bátyám kiskatona,
Asse tuggya hol a lova,
Jágeráknál istállóba,
Zabot eszik a jászolba,
Ergye Kati kantározd fel, a lovat,
Hagy vágassak Fehérvárra,
Fehérvárról Visegrádra,
Ótt látom a Bözsikét,
Eteti a kiscsirkét,
Etesd, etesd Bözsike,
Abbó lesz a pecsenye.

Mesztegnő, 5 tagú asszony-társaság

A lányok körben álltak. Egy mögöttük ment ének közben, kezében zsbkendő/vagy egyéb ütleget/. Nem szabad volt hátranézni az éneklőknek. Akit a körben járó megütött, annak futni kellett, s a helyére egyiküknek be kellett érni.

Róka-játék

Meg ne fordulj, meg ne fordulj,

Szépen állj.

Mert a róka, mert a róka

Közel jár.

Hogyha ütnek, mingyár fuss,

Mett hátadon, mert hátadon

Lesz a puff.

Litya-kiszámoló

Kiszámoló a lityához

Madarak voltunk,
Földre szálltunk,
Buzaszemmet szedgélünk,
Éliján-bóliján,
Balog Péter, Balog Pál,
Csöndörödik, böndörödik,
Városi Lackó,
Kilencedik acskó,
Csücs ki, szájj,
Te vagy a litya.

Kerülöm, kerülöm szent Ilona házát,
Miért kerülöd az én házam táját?
Szép lányodat kéretem!
Nincs nekem szép lányom.
Ne hazudj, táttem,
Bécsben piros almát árult.
Vettem is belüle,
Ettem is belüle,
Csutája maradt a zsebembe.

/Hidas játék, csak szöveggel/

Itthon vagy-e hidasmeister?
Itthon vagyok, csak most jöttem!
Eressz át a híradon!
Nem eresztlek, mert nem tudom ki népei vagytok?
Lengyel László jó kirájé!
Az is nekünk ellenségünk!
Miféle ellenségtok?
Egyszer eer jártatok,
és eltörtétek a hidas lábát!
Megcsináljuk fából!
Nem kell nekünk fa!
Megcsináljuk vasból!
Nemx kell nekünk vas!
Megcsináljuk rézből!
Nem kell nekünk réz.
Megcsináljuk ezüsből!
Nem kell nekünk ezüst!
Megcsináljuk aranyból!
Akkor átmentek rajta!

Litya-kiszámoló

Fiúk, lányok vegyesen játszották a Róka-játékhoz való kiszámoló szöveg-ének sorait, s akire a "fuss"-szó esett, már az kergetővé vált és a kötetlenül futkosókat kergetnie kellett, ill. egyiküket meg kellett ütnie a zsebkendő-csomóval, s akkor cserélhetett.

Altató

Este van már este,
Tente baba, tente,
Aludj, aludj, szól a harang,
A szemedet kumm be.
Szép csöngető szóra,
Új föl a hintóra,
Aranyos kis kék szemedet
Nyiss föl virradóra.

Mondóka

Mosogatórongy,
Mért nem jöttél
szombat este,
Kaptál, volna hust,
Én amit kaptam,
Tarisznyáma raktam,
Mire haza tigyegetem-totyogtam,
Mind elpotyogattam.

/Ej bibor, bibor/

Körben felállva játsszák a leányok, minél többen. Egy leány a kör közepén áll s mikor a többiek körben forogva a dalt elkezdik énekelni, akkor a körben állók közül egyet felkér s azzal összege-
gódzva, tánemozdulatokat végez a dallam hangjára. /kottával/

Hej bibor, bibor, bibori bárseny,

Aki nem bibor, nem ide való.

Szántottam gyöppöt, vetettem gyöngyöt,

Hajtottam ágát, vetettem virágát.

Adjon az Isten indai haját.

Hadd húzzák neki kormozi csizmát!

Egyiket húzzák Judit lábára,

A másikat húzzák Margit lábára!

/Nemespátró/

/Mit mos, mit mos?/

Körbe álló leányok közé egy a közepére áll. Fejét kendővel takar-
ja le. A körön állók a következő dalt éneklik: /kottával/

Mit mos, mit mos kis menyecske?

Ingyet, pontyot varrókeszkenőre,

Ha szél volnék fujdogálnók

madár vonók röppentenék.

Bus szíven, bus szívem

Téged szeretnék.

A dal végeztével kendőjét az egyik leány fejére helyezik, az il-
lető^a körbe áll, ő meg a helyire megy. A játékot aztán előlről kez-
dik. /Orda/

Mit mos, mit mos, levél Katicája?

|| Ha szél volnék kurjantanék ||

|| Vig szívemben vig lelkemben Téged elvennék. ||

/Szilvásszentmárton, dr Kiss Á., Magy./

/Három kislány/

Hárman állanak a körbe. Elrendezkedés után éneklük: /kottázva/

Három kislány benn vagyok a tánckörben,

Selyemkendőt lobogtat a kezében;

Kiket szeret, ölelje meg előre, előre,

Adjon neki páros csókot emlékebe.

A "kiket szeret" szóknál a körben álló "három kislány" a körön
állók közül egyet-egyet kiválaszt, azt megöleli s vele forog.
Ennek bevégeztével a beszólitottak maradnak a körben.

/Orci/

Gombozás:

A szintén közismert játékhoz előzetesen ástak egy kb. 10 cm-es átmérőjű gödröt, amitől 5-8 méterre egy vonalat húztak, ahonnan a fiúk-a megszámozás sorrendjében- dobták a gombot. Akinek a legközelebb esett a gombja a lyukhoz, az kezdhette a "pöckölés", -de csak egyet pöckölhetett, amennyiben nem talált bele a lyukba; ha igen, akkor addig pöckölhetett, amíg sikertelen volt a lyuk-találás. Utána a 2. számú játékos próbálkozott, majd a 3. stb. -Másik változat: a szerteszét esett gombokat úgy kellett pöckölni, hogy az egy másikat érintsen. Ha ez sikerült, a játékot addig folytathatta, míg el nem vétette a gombütkezést. Mindkét formálánál természetesen a lyuk felé igyekeztek lökdösní a gombokat. /Később már a nagyobb legényektől ellesve "snúrozást", pénzzel is játszották titokban, de ezt a szülők tiltották az iskoláskorúaknak/. A gombozó játéknak volt egy olyan formája is, hogy a gödör helyett egy vonalat húztak, s aki legközelebb dobott a távoli vonalhoz, az összeszedte a markába a gombot, megrázta, majd kissé földobta a levegőbe. Ha földre esett gomb(ok) "visszajára/ estek, azok a játékosé maradtak. Utána ismét kezdték előlről. Másik változata: ha nem mind esett visszajára/ ami ritkán sikerült/, akkor a következő játékos dobhatott hadonló szándékkal.

Sportszerű, mozgásos játékok

Stukkózás:

Csak fiúk szokták játszani ezt a rongylabdával dobós-játékot. Régen istálló, ól vagy háza fala mellett csoportban álltak a fiúk. Tőlük 10-15 méterre állt a dobó, aki igyekezett valakit eltalálni a csoport tagjai közül. Ha ez sikerült, a megdobott játékos lett a dobó. -Másik változata: a megdobott játékos kiállt, s a játék addig folytatódott, míg el nem fogyott a csoport, és utána új dobót jelöltek ki, s folytatódott a játék.

Ütős-elkapós:

A fiúk választottak egy ütő és egy adogató játékost; a 8-10 gyerekből álló csoport messze helyezkedett el egy nagyobb területen. A leütött labdát igyekezett valaki elkapni a csoport tagjai közül, s ebben az esetben csere történt az ütő, ill. elkapó játékos között. /néha az adogatót ilyenkor kicserélték/.

Páros lile:

Mind a fiúk, mind a lányok játszották/gyakran külön-külön is/. Egymás után párosával álltak föl. Egy fogó játékos előttük állt 5-10 m-re. "Fuss", "hátulsó pár előre fuss", "jöhetsz" stb. jelszóra az utolsó párnak a sor előtti térre kellett futni, akitek a fogó-de elég volt egy is- igyekezett megfogni mielőtt az előre futó pár kezét nem fogott/ui. akkor már érvénytelen volt valamelyik személy elfogása/. Ha sikerült valamelyiket megérintenie a fogónak, azzal együtt beállt a volt fogó a sor elejére. Ha nem sikerült a fogás a volt hátulsó pár a páros sor elejére állt, s a fogó maradt a helyén és újra hívta az új hátsó párt. -Másik változata: a hátulról előre futó párnak közfogással együtt kellett menekülni a fogó elől/ami megnehezítette helyzetüket/, megkerülve a sort. Ha sikerült megmenekülniök, maguk álltak be a sor elejére, és a fogó maradt ismét elől.

Blinckézés:

A közismert játék egyik változatát úgy játszották, hogy a 10-15 cm-es két végén kihegyezett fadarabot rátették a fiúk egy kis kőre, vagy ágra/hogy az egyik fele feljebb álljon/, s egy méteres bottal ráütötte a csoport első ütője. A magasra repült blinckét csak akkor volt szabad felkapni valakinek, ha már leesett, hogy az illető lehessen az ütő. Másik változat: a repülő blinckét el is lehetett kapni, s akkor az lett az ütő. -Másik változat: a nem túl magasra ütött blinckét addig üthette a kezdő ütő, míg el nem vétette; ha leesett a fa, a soron következő kezde- hette az ütőjátékot.

Találós kérdések

Meddig nyul a nyul?-/Ameddig együtt van, mert ha többen vannak, már ^{már} nyulak/
Mér nyul a nyul?-/Az ennivalóért/
Mit eszik a nyul karácsonyeste?-/Vacsorát/
Mi van a bét közepén?-/Az "é"/
Hasam a hasadra, hosszim a likadba?-/A hordóbol ^{hébérrel} bort szívó ember /
Télen, nyáron nyilik, sohasem virágzik?-/Az ajtó/
Dombon ülő Dömötörnek fődíig ér a lődörgője?-/A harangkötél/
Kimegy, beáll, bemegy, kiáll, fölmege, leáll, lemege, föláll?/Macskafarka/
Ágazik, bogozik, még se leveledzik?-/A folyó/
Vőlegényne nincsen, van a menyasszonynak, macskának elől van,
majomnak kettő van?-/Az "m"-betű/
Uton mege a döndöle, hátán viszi kenderit, dem sanálnám göndörit,
meggyujtanál kenderit?-/A birka, gyapjú/
Hátamat a falnak vetem, körtéimet leeresztem, a tököt bille-
getem, néha-néha ütök is?-/A falióra/.
Gyere pajtás, tegyünk ugy, mint az este, a két szőröst tegyük
össze, a meztelent meg hagyjuk közte?-/A szem, alvás előtt/.
Elől megeen félbille, hátán viszi rece-fice, szeme négy, füle négy,
körme pedig huszonnégy?-/A lovas-husár/
Egy ember fölviszi, száz ember nem tudja lehozni?-/A fing/
Hegye piros, tüje/töve/ szőrös, szép lányokba könnyen csúszik/vagy
szeretik/?-/Az eper/
A világot átaléri, mégis egy tik átallépi?-/A keréknyom/
Senki és valaki laktak egy házba, senki elment vadászni, valaki
madarászni; ki maradt otthol?-/Az "és"/
Hol vált Jézus, amikor sem égen sem földön nem volt?-/A szemárháton/
Hol ordított a szamár akkorát, hogy az egész világ meghallotta?-/
/A Noé bárkájában/.
Mellik ló eszik parazsat?-/A vasaló/
Mellik fa nem ég el a tüzön?-/A tréfa/
Mijjen szög mege a fejetetején?-/A bakancs-szög/
Egy jukon bebujsz és kettőn jössz ki?-/A nadrág/
Mi látszik ki a likas nadrágból, -/Az asszony gondatlansága/.
Meddig szopik egy bornyú?-/Amig akkora marha nem lesz, mint te/
Meddig mész az erdőbe befelé?-/A közepéig-, onnan már csak kifelé/
Mi a különbség a péklegény és a vőlegény között?-/A péklegény
puhán teszi be, keményen vesziki; a vőlegény meg fordítva/
Mi a különbség a tüzoltó, a tengerész, tüzér és az ujember között?-/
/A tüzoltó a a tüzbe vizel, a tengerész-tüzér a vízbe tüzel, a
az ujember pedig arra tüzel, ahol a nő vizel/
Mejik ló nem nyerit?-/Az olló/

Egytünpör-kantebéri-óbotláng?-/Egy tün pör,kant eb éri,ó bot-láng/
 Kantijedátul?-/Kan tied átul,vagy kant ijed átul/
 Kanturáispisális?-/Kan túr,áll is,pisál, is/
 Tónaludátusz,visszausmegátusz?-/Tón a lúd átúsz,visszaúsz,meg átúsz/
 Ténnap láttam hat nyulat,azt is tudom,hun vannak?-/Nak Tolna megyém
 Kint is van,bent is?-/AZ ablak/
 Fót hátán fót,tü benne sose vót?-/A káposztafej/
 Hány féle nyúl van?-/Mezeinyúl,házinyúl,lekonyul/
 Mejik nehezebb egy kilo toll,vagy egy kilo buza?-/Egyforma /
 Mejik tóba nincs viz?-/A hintóba/
 Mejik várba nem laknak?-/A lekvárban/
 Mejik a három legvénebb ember?-/Október,november,december/
 Zebedeus fiának ki volt az apja?-/A vén Zebedeus/
 Száll amadár szárnya nélkül,fára leül lába nélkül,jön egy királ
 napkeletről,minde megeszi szája nélkül?-/A hó és a Nap,v.hóolvadás
 Tiszta fényes születésem,lucskos-sáros temetésem?-/Hóolvadás/^{tavasszal/}
 Ha tesznek hozzá,fogy,ha vesznek el belőle,akkor nő?-/A lyuk/
 Két szőrös között egy meztelen?-/A két ló és a kocsirúd/
 Mejik a legnehezebb bot?-/A koldúsbót/
 Este felakasztják,reggelig úgy hagyják,este megint felakasztják,
 szőröstül-bőröstül és mégsem hal meg?-/A szőrtarisznya/
 Elöl megy a fényeske,utánna a fehérke?-/A tü és cerna varráskor/
 Rén,rén/ri/ réce;mért rén/ri/ réce?Viz nincs válujába,vér nincs
 oldalába?-/Hegedü/
 Mirül van a lófej a szőlőbe?-/A nyakárul/
 Az anyja még meg sem születik,de fia már a héztetón jár?-/A füst/
 Mi különbség a hordó és a zabigyerek között?-/A hordónak van
 csapje,de a zabigyereknek nincs apja;A tréfa itt a válaszban van/.

Körökkoppány,Sümei Györgyné,1936.

Sej, ha bemegyek a Baross kaszárnnyába,
Széket is ádnak, hogy üljek le rája,
Széket is adnak, le is ülök rája,
Éles az olló, a göndör hajam vágja.

Göndör hajam, lehullik a földre,
Gyere babám, szedd föl a kötényedbe,
Ahány szálát fölsszedez a kötényedbe,
Sej, annyi százszor jussak az eszedbe.

-Sirt az anyám, amikor megszülettem,
De még jobban, mikor katona lettem,
Őszi szellő fujd el a pántlikámat,
Ne epezd az én jó édesanyámat.

Bimbó voltam, mikor én megszülettem,
Róssa lettem, mikor katona lettem,
Kinyitottam a babám ablakába,
Elhorvadok a tüzér-laktanyába.:/:
Károly király leszállott a lováról,
Szegény rongyos baka előtt megállott,
Hidd el fiam igaz magyar hitedre,
Nem lesz többé egy baka sem kikötve.

Károly király hogy felül a lovára,
Már szivekben örök lobban szavára,
Szeme új szép, mint a mennybolt csillaga,
Nézi is úgy, áldja is úgy a baka.

Duna vise, Tisza vise ne hányd a hullámot,
Bressó haza hosszú szabadságra az egybeli bakákat,
Majd eljön még a paraszba honvéd laktanyába,
Elmennek az egybeli bakák hosszú szabadságra.

Isten hozzád töltyénytáska, szurony, hüvej, puska,
Már én többet nem hordozlak, doblek a raktárba,
Viszom a kis kalapot, nem is szalutálok,
Várnak engem odahaza a kékényszomli lányok.:/

Tab, Balikó Bóláné, 1916

Ferenc Jóska, mikor Bécsbe utazott,
Három magyar bakával találkozott,
Kérdi közül, ó, fiam, mi ujság?
Nagy az adó, nem bírje Magyarország.

Meghalt Rudolf, márványkő a köröszkje,
Rá van írva, trónörökös a neve,
Trónörökös, mér ölted meg magadat,
Gyászba hagytad a szép Magyarországot. :/:

Indul már a vonat messze ki az állomásra,
De sok édesanya sirval kassingát utánna,
Ne sirj édesanyám, visszajövök nemsokára,
Hogyha meg nem halok valahol Oroszországba. :/:

A szennai lipisen-lapson,
Eesött a szallagos kalapom,
Arra kérlek Bözsikém, angyalom, galambom,
Vegyd föl a szallagos kalapom.

Édesanyám vött neküm kalapot,
Fujja a szádi rajta a szallagot,
Ha nem fujja, magam is lobogtatom,
Ezt a kislánt ide csalogatom.

Mikor engöm a sőjorvos vizitált,
Édesanyám a kapuba sirdogált,
Ne sirj anyám, nem löszök kapona, katona,
Fölment engöm a téess-elnök maga.

Csak azt mondják, ez sem szép, az sem szép,
Ojjan vagyok, mint a csillagos ég,
Ojjan vagyok, mint az engüdelém,
A két orcámon nyillik a szerelüm.

Béres- és szolgálalok

Béres vagyok, béres, de már elszegődtem,
Közeledik a Szent György nap, Jön a szekér értem.
Sajnálom ökrömet, a cifra járomszeget,
Még a tulipányos üsztökémet, A barna szeretőmet.

Kisszántódi gyerek vagyok,
Kisszántódba születtem,
A kiskoromtól a nagykoromig,
Benne fölnevelődtem.

Kisér engem kilenc zsandár,
Kisszántódi gőjuccán,
Véletlenül betekintek/a
Kisanygalom ablakán.

Még akkor is azt kijáltja,
Béreslegény gyere be,
Adj egy csolkot, nyomd meg a gombot,
Úljél hát az ölembe.

Béreslegény hová hajtod az ökröd,
Talán bizony kiskertembe bekötöd,
Oda bizon béreslegén nem kötöd,
Gyöngé a rozmaring ága, letöröd.

Béreslegény megy a kutra itatni,
Szeretője vizet visz mosogatni,
Könnyes szemmel huzza fel a sudárfát,
a jeges sudárfát,
Igy hallgatja a babája panasszát.

Béreslegény ne rakd meg a sej-haj, szekered,
Föltöri a villanyél a kezedet,
Fából van a villanyele, nem másbul,
Föltöri a tenyeredet sej-haj, csudául.

Aratás-, képek-, summásdalok

Bogár Péter zsir árán vett zsebórát,
Igy kinezza már a szegény munkását,
A zsebóra kityeg-kozyog a zsebbe,
Ezér száraz a darázstészta teteje.

Közeledik a Szent György nap, jön a szekér értem
Sajnálom ökrömet, a cifra járomszöveget,
Meg a tulipányos üsztökémet,
A barna szeretőmet.

Béres vagyok, béres, de már elszegődtem,
Közeledek a Szent György nap,
Jön a szekér értem.
Sajnálom ökrömet,
A cifra járom szeget,
Meg a tulipányos üsztökémet,
A barna szeretőmet.

/képekdal/

Ezerkilencszázkilencben nem így volt
Hogy még akkor Körmenden is kasznár volt
Deja kasznár elutazott Kaposvárra
nincs is igazság,
Kidobták a szegény aratógazdát.

Kasznár uram jöjjön vissza, ha lehet
Hogy még egyszer képekgazda lehessenek
Hadd forgassam én a botot a kezembe
a banda után
Maj vigyázok én magamra jezután.

Betyár-és pásztordalok

Betyár az én nevem,
Betyárgyerek vagyok,
Tizenkét vármegye
Herülője vagyok,
Lovam sarkantyúrom,
Lisztát átugratom,
Zsandárok kezébe magamat nem adom.

Hallottátok hírét Zalaegerszegnek,
Ott fogatak el enegem a tollas legények,
Kivetették elém a szélfogó hálót,
Ugy fogtak el engem, mint egy utonállót.

-

Szürke szamár szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke szamár,
Majd elmegyünk a nyáj után.

Esteledik, alkonyodik,
A számadó káromkodik,
A számadó káromkodik,
Mind a három bujtár iszik.

Egyik iszik a Deresbe,
A másik a Cserepesbe,
A harmadik Komorgóba,
De ja nyájuk a barlangba.

Három ürü nem fóka,
Három juhász hajtogatja,
Mind a három cifrasubás,
Egy sem juhász, ki nem szajhás.

Üröm, üröm fehér üröm,
Egy vénasszony az irigyöm,
Azt is tudom, mér irigyöm,
Mer a lányát nem szeretem.

Osztopán, Farkas István, 1916.

-

Ha bemegyek a fenéki csárdába,
Rézfokosom vágom a gerendába,
Takarodják néhány szóra mindneki
a csárdából a tanyára,
Mos mulat az Eszterházi öreg herceg
cifraszürös bojtárja.

Mesztegnő, asszonytársaság

Onnand alól jönnek a zsendárok,
Már messziről fénylik a csákójuk.
Elől jön a zsendár főparancsnok,
Egynesen a csárdaajtóba.

Jó nap, jó~~na~~ nap csárdás-csaplárosné,
Hát ez a szép szilaj csikó kié?
Itt benn mulat annak a gazdája,
Most érkezett, nincs negyed órája.

Küldje ki hát annak a gazdáját,
Vagy jöjjön ki, vagy adja meg magát,

|| Ki sem megyek, meg sem adom magam,
A zsendárok hajtsák el a lovam. ||

A lovamat nem annyira bánom,
Csak a nyeret, szerszámot sajnálom,
Szügyellője a bugyellárisom,
Benne fekszik százezer forintom.

Százezeret adtam én a lóér
Százat pedig egy barna kislányér
Százezeret egy barna kislányért,
Kit nem adnék széles egy ez világer.

/Varjaskér, Cseterics István, 1904./

Mikor mentem hazafelé
A széplaki csárda felé,
Mire körültekintettem,
Kilenc zsendár állt melletttem.

Zsendár urak mit akarnak?
Talán vasalni akarnak?
Nem akarunk mi vasalni,
Lovat jöttünk vásárolni.

Betyár lova nem eladó,
Nem is zsendár alá való,
Mert ha arra zsendár ülne,
Még a madár is rab lenne.

Alig várom, tavasz legyen,
Hogy a réten csikó legyen,
Kötőféke harminchárom,
Telelopom majd a nyáron.

Biróébul lopok hatot,
Mert az kutya föladatott,
Jegyző urnak hármat adok,
Mer az jó levelet adott.

Teli zsebem új bankóval,
Az istállómban lopott lóval,
Eladom a lopottakat,
Veszek rajta igazakat.

Megfizetem a bírónak,
Ne örüljön bajaimnak,
Mert ha bajaimnak örül,
Ég a háza körös-körül.

Engem hinak egy híres betyárnak,
Ki is állok huszonnégy zsandárnak,
Jön a zsandár, de nem félek tőle,
Majd kiállok, megszámlolok véle.

Fekete föld termi a jó búzát,
Bakony erdő neveli a betyárt,
Szép csárdásné viselje kendő gondját,
Majd megkapja érte a jutalmát.

Sümege felől fujdogál a szellő,
Jön a zsandár mint szél, mindenfelől,
De én betyár csak magam egyedül,
Sürgök-forgok a fegyverem körül.

Isten hozzád Sümege nek városba,
Már én többet nem leszek lakossa,
Teremhet már zöld fűvet, lapossat,
Kis pej lovam többé nem tapossa.

Egerszegi fegyház, buga az teteje,
Tudod kedves babám, sokan vagyunk benne,
Zörgess be, angyalom, abalkom rostélyán,
Én is megzörgetem vármegye békójját.

Kilenc bilincs-vasat már el is szaggattam,
A tizediket is jól megvásároltam,
Hervadj, rózsám, hervadj, a magas hegytetőn,
Én is elhervadok a börtön fenekén.

Anyám, kedves anyám, menj föl az urakhoz,
Kérd ki leveleimet, betyár életemet.

Láttam az urakat, tizenketten voltak,
Mind a tizenketten rólam törvényt szabtak.

Anyám, édes anyám, mind mondtak az urak?
Azt mondták az urak, hogy fölakasztanak
Kár volna, kár volna, életem elvenni,
Szép gündör hajamat szólnak eresztetni.

Kár volna, kár volna életem elvenni,
Betyár életemnek véget szakasztani.

Sej-haj Sobri pajtás,
Hogyan tetszik a betyárság?
Sej-haj nem jól tetszik,
Mer a babám halva fekszik.
Sej-haj, Sobri pjtás,
Mi ott az a nagy fehér ház?
Sej-haj Símege város,
Ott lakik a komisszáros.

Lápaifő határán busul az a nagy fa,
Hires Sobri Jóska aluszik alatta,
Olyan mélyen alszik a fekete földben,
Nem is tudja, hogy a sirját fű benőtte.
Sütét holló szállott a fa tetejére,
Nézi a sirt, fejét se fordítja félre,
Lassan járj ott pajtás, holló meg ne hallja,
El ne szálljon onnadj, Sobrit hadd sirassa.

Kizöldellett a nagy bükkfa teteje,
Az aladd van Patkó Pista lakheje,
Reposztgolyót kiereszti sorjába,
A vármegye mégsem talál reája.
Patkó Pista sétál a sík mezőbe
Dupla pisztoly a derekán gyűszűben,
Gyűszű szija a derekát szorítja,
Meg nem fogja negyven zsandár katona.
Patkó Pista kísértála a zerdőbe,
Lepihenni az erdő süreijébe,
Körös-körül rábotul a fasudár,
Éjjel-nappal keresi hatvan zsandár.
Patkó Pista nem uri fajból való,
Nem kell néki sejem paplany, takaró,
Nem kell néki senki papzlanos ágya
Beéri azt tizenkét hat szélme gatyája.

Csöndes este szállott le a pusztára,
Nem szól már a bodor tinó kolumpja,
Csak egyedül sirdogál a furulya,
A kisasszony az ablakból hallgatja.

Kinn a pusztán gulyás bujtár vagyok én,
Ezer darab ökör, tinót őrök én,
A kisasszon, ha kijön a pusztára,
Mosolyogva néz a gulyásbojtárra.

Szépen legel az uraság gulyája,
A kisasszon sirva sétál utánna,
Már messziről kijáltjaja gulyásnak,
Szivem gulyás terítsd le a subádat.

Nem terithetem én le én a subánkat,
Itt a tilos, behajtják a gulyámat,
Már te azzal szivem gulyás, ne gondolj,
Kiváltja azt édesanyám, ha mondom.

Édesanyám, váltsa ki a gulyáját,
Vélem töltötte el az éjszakáját,
Édes lányom, én kiváltom a gulyát,
Ha örökre elfelejtöd a gulyást.

Mer én téged lányomnak se mondjalak,
Hogy én téged egy gulyáshoz adjalak,
Bánom is én, édesanyám, tagadj mög,
Az én szivem a gulyásér hasad mög.

Még a buza ki sem hányta a fejét,
Vad gerlice min elhordja a szömét,
Jaj istenem, én istenem, istenöm,
Báró lánya volt az első kedvesöm.
Jaj istenem, én istenem, istenöm,
Gulyás bojtár volt az első kedvesöm.

==== /Badacsonyi Lajos, 1917.

Szép Zalába születtem,
A nagy erdő nevelt fel,
Fenyőerdő a hazám,
Minden kisjány hű babám.

Befogom a lovamat,
Elkijáltom magamat,
Reszkess tőlem minden ur,
Nem ám aki földet tur.

Átimennék a Kerkán,
Jövő évnék tavaszán,
Visszajövök a nyarán
Barusörü paripán.

Átjössz rózsám, át biz én,
Visszajössz-é, ugy biz én

Ha te elmensz, én is el
Mért maradjak tőled el.

/Pék István, 1921/

Kalapél az öreg béres hajnába,
Kejtek fel béresseim csak gyorsan,
Lassan, lassan öreg béres, csak lassan,
Most eszik a hajszás ökröm a Csáfa.

Ha nem övött, vessen hát a hasára,
Kettős eke elejbe fogod máma.

Jaj, de bajos ezt az urat szolgálni,
Mert keveset ad az ökörnek önni,
Kát szál szalma, három répa az abrak,
Jaj, de messze van még az a Szent György nap.

Közeleg az idő, jön az Ősém napja,
Ej, te Jóska fiam, mi lesz veled mastan,
Kérem a levelen, adja oda nékem,
Az esztendő ölég, másikat keresük.

Béress vagyok, béres, már el is szegődtem,
Jön az újesztendő, jön a szekér értem,
Sajnálom ökrömet, a vas járomszögemet,
Cifranyelű usztükémet, a régi szeretőmet.

Osztopán, Parkas István, 1914.

Juhász András

Juhász András az én nevem,
Zala, Somogy nem bír velem,
Zala, Somogy nem bánt engem,
Mert tudják, hogy ki jó ember.

Köszönhetem bajjaimat,
A bogáti tisztartónak,
A bogáti tisztartóná,
Lettem híres bujdosóvá.
Én Bogáton juhász voltam,
És egy kispit elaludtam,
Emlőbraátem éféltájba,
Egy barnom sínes az állásba.

A birkáim eleséledtek,
Lucernába belomentek,
Lucernával úgy jól laktak,
Hatvan darab föl is puffadt.

És énrajtam ki is adtak,
De levelet nem jót adtak,
Levelet is ojjant adtak,
Hogy sehhol meg nem fogadtak.

Azér betyár mégsem leszok,
Csak disznókkal kereskedem,
Osztopáni Vörös bíró,
Az akasztófára való.

Az állta el az utamat,
Elvette a disznaimat,
Disznaimat mind elvette,
Kaposvárra jelentette.
Jöttek értem a pandurok,
Feketedtek, mint a sasok,
Néstem őket nagy messziről,
Az aradi erdőszőlőből.
Ott találtam hat pajtásra,
Kivel mentem nagy rablásra,
Az urakat kiraboltem,
Szegényeknek odaadtam.

Osztopán, Ferák Jánosné, 1908.

Juhász András

Köszönhetem bajjaimat
A bogáti tisztartónak,
Mer mikor ott juhász voltam,
A juhok mellett elaludtam.
A juhaim elszéledtek,
A lucernásba belementek.
Hatvanhárom fölfújódott,
Rajtatom a tisztartó kiadott.

A bagádsim fölpackolták,
Határszélre kihurcolták,
Az erdei Rezulásnál
Az utszélre lepakulták
De azért nem betyár lettem,
Csak disznókkal kereskedtem.

Egyszer loptam hat darabot,
A másodsor tiz darabot,
De harmaccor ráfűzettem,
Mer elvették mindet tőlem.

Az osztopáni Kiszeláknál
Ott átak el az útamot,
Az osztopáni Vörös biró
Elvette a disznaimat.

Hjába mondtam a birónak,
Nem szegén emberé vótak,
De ő erre nem hallgatott,
Csendőrt, pandurt rám hozatott.

Akkor mondtam a birónak;
Megájj biró, Vörös biró,
Te akasztófára való,
E tetedér lakolsz te még,
Juhász András kivégez még.

A Javócsai vadkörtésbe
Juhász András menedékje,
Juhász András jó tanyája,
Csendőr, pandúr nem jár arra.

Egy vasárnap, csendes este,
Juhász András bemerészelt,
A birónak udvarába,
Bekopogott ajtajára.

Mikor őtet az meglátta,
Fegyver után nyúlni akart,
De ő erre csak azt mondta,
Késő van már biró uram.
Három golyó a mellébe,
Vörös Biró földre eszve,
Vörös biró földre esett,
Folyt a vére ki a földre.
Akkor lettem én csak betyár,
Somogy, Zala határába,
Juhász András az én nevem,
Somogy, Zala nem bír velem,
Somogy, Zala nem bánt engem,
Mer tudják, hogy igaz ember.

Osztopán, Farkas István, 1916

De mikor én gulás voltam,
Guja mellett elaludtam,
Felébrttem éjfétájba,
Egy barmom sincs az állásba.

Összejártam állásimat,
A hegyes-völgyes határimat,
Nem találtam barmaimra,
Csak a barna galambomra.

Kint a pusztán a pusztán
Csikóslegén vagyok én,
"arminchárom deres csikót őrzők én
Harminchárom deres csikó, tyuhaj, nem páros,
Ki vagyok a babám szivéből zárva.

Kint a pusztán a pusztán
"alászegén vagyok én,
Mindon éjjel aranhalat fogok én,
Kiestt a zaranhal a ritka hálóból,
Én is kiestem a babám karjából.://:

Elszökött a/Hücs ki disznó a berekből
Csak a füle látszik,
Kanászbojtár bokor mellett
Menyecskével játszik.

Elszökött a siskadisznó
Kilenc malaccával,
Utánna ment a kanász
Fényes baltájával.

Hüccs ki disznó a buzából
Basszon meg a kanász,
Haja kanász meg nem basz,
Basszon meg a gazdád.

Megismerni a kanászt
Ékes járásáról,
Disznószarral kisodrott
Fekete bajcárol.

Megismerni a kanászt
Ékes járásáról,
Üzött-füzött booskoráról,
Tarisznnya-szijjáról.

Három ürü nem nagy fóka,
Három juhász hajtogatja,
Mind a három cigra subás,
Egy sem juhász, ki nem szajhás,

Szürke szemár szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke szemár,
Majd elmegyünk a nyáj után.

Parragnak került a juhom,
Csing-bong rajta a harangom,
Ma két hete vagy már három,
Hogy a számadómat várom.

Amoda jön, amint látom,
Fecskehasú szemárháton.

Agyonisten kisbojtáom,
Van-e százforintos károm?
Addig kendnek nem lesz kárja,
Még én leszek a bojtárja.

Van-e husod a tömlőbe,
Vagy a bográcsba megsüve?
Nincsen husom a tömlőbe,
Sem a bográcsba megsüve.

Ergye fogad meg azt a harangossat,
Azt a fekete gyapjussat,
Kutyám issza meg a vérit,
Zsidó viszi el a bőrit.

-
Báró lánya

Szépen legel a kisasszony gujája,
A kisasszon maga sétál utánna,
Már messziről kijájtya a gujásnak,
Szivem gujás, terítsd le a subádat.

Nem terithetem én le a subámat,
Jön a zsnadár elhajtja a gujámat.
Szivem gujás, azzal biz te ne törődj,
Kiváltja az édesanyám falkástul.

Tul a Tiszám most faragják azt a fát,
Amejikke juhászlegént akasszák,
Fujja a szél a gyócsingét, gatyáját,
Mér szeretette Endre báró leányát.

Bárókislány levelet ír anyjának,
Mért is lettem bárónénak leánya?

Lettem volna szegényasszony leánya,
Lettem volna juhászlegény babája.

Látod milyen zord az idő,
Betyárgyerekek a zerdőbe,
Bujdosik a zord időbe.
Gondolkodik önmagába,
Hova lessz a zészakába?

Édesanyám édes teje,
Keserű a más kenyere,
Küserű is, savanyó is,
Néha-néha panaszos is.

Bujdosik a darumadár,
Minden erdőszélen leszáll,
Mit ne bujdosonna szegén,
Mikor ejjan árva, mind én.

Bodrog, Kiss Gyula, 1910, és Takács József, 1903.

Kanásztánc

Hűcs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászlegény bokor alatt
Menyecskével játszik.

A disznók már széjjeljárnak
Az egész határba,
A kanásznak nem látszik már
Csupán csak a lába.

Megismerni a kanászt
Ékes járásáról,
Disznószarral kipörgetett
Fekete bajcáról.

Hetes, Pettendi Lidi, 1885.

Cinegemadár

Hol jártál az éjjel cinegemadár?
Ablakodnál voltam drága vijolám,
Mér nem kopogtattál cinegemadár?
Féltem az uradtól drága vijolám.

Nincs itthun az uram cinegemadár,
A kaposi mezőn buzát masinál,
Jó lova van néki, mingyár hazér,
Kutyavilág lesz itt, ha téged ittér.
Rossz lova van néki, későn ér haza,
Játszhatunk eleget egész északa.

Érik érik a cseresnye
Bodorodik a levele
|| Mindenkinek bodorodik
De énnékem szomorkodik. ||

Erre gyere amerre én
Majd megtudod, hol lakom én
|| Viaszgyetyát égetek én
Barna kislányt szeretek én. ||

Kiesi tinó nagy a járom,
Kicsike még az én párom.
|| Három esztendőig várom,
Mégis a lesz az én párom. ||

Édesanyám mondta nékem,
Minek a szerető nékem,
|| De én arra azt feleltem,
Gyötör anyám a szerelmem. ||

Édesanyám int a jóra
Ne menj a csárda jajtóba,
|| Mert a csárda nem visz jóra
Vasat vernek a lábodra. ||